

Splnenie klimatického záväzku si vyžiada zmeny vo vzdelávaní

Banská Bystrica, 01.02.2021: Regionálna energetika sa na Slovensku neplánuje a jej rozvoj je živelný. Namiesto strategických priorít ho určuje najmä prístup k dotáciám. Dosiachnutie uhlíkovej neutrality do 30 rokov, ku ktorej sa Slovensko medzinárodne zaviazalo, sa nezaobíde bez zásadnej zmeny v tejto oblasti, najmä bez primeraných odborných kapacít v regiónoch. Ich príprava si však vyžiada zmeny v obsahovom nastavení vzdelávacieho systému. Odznelo to na online diskusii informačnom dni pre zástupcov škôl a verejnej správy, ktoré organizovalo združenie Priatelia Zeme-CEPA.

Príčin, prečo v regiónoch chýba moderná energetická politika, ktorá by ich rozvoj smerovala k energetickej sebestačnosti a k využívaniu dostupných bezuhlíkových obnoviteľných zdrojov, je viac a navzájom súvisia. Regiónom chýbajú najmä odborné kapacity a neexistuje ani dopyt po takejto politike zo strany verejnosti. Spoločným menovateľom týchto nedostatkov je nízka úroveň klimatického a energetického povedomia.

Analýza Priateľov Zeme-CEPA z roku 2019 odhalila obrovské nedostatky v systéme a spôsobe vzdelávania a informovania o zmene klímy, najmä o jej bezprostredných aj širších súvislostiach a riešeniach na regionálnej úrovni. Doterajšie zlyhávajúce regionálne školstvo a aj regionálnych médií v tejto oblasti sa ani nemôže prejavíť inak ako v nízkej úrovni klimatickej a energetickej gramotnosti. "Logickým dôsledkom je potom slabý alebo žiadny dopyt 'zdola' po lepšej politike a aj nedostatok odborníkov", hovorí Juraj Zamkovský, riaditeľ združenia a dodáva: "Na druhej strane, od regionálnych politikov, ktorí sú zvyčajne volení z populácie odchovej zle nastaveným regionálnym školstvom, sa dá iba ťažko očakávať iniciatíva 'zhora'".

Združenie v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva už pripravilo návrh na vytvorenie nových kapacít, ktoré by v regiónoch naštartovali obrát k bezuhlíkovej, decentralizovanej a sebestačnej energetike. Od roku 2024 by tak mohli začať vznikáť regionálne centrá udržateľnej energetiky (RCUE) a na ich financovanie by sa mali využiť eurofondy. S RCUE sa počíta aj vo vládou schválenom a záväznom Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne SR do roku 2030.

Priatelia Zeme-CEPA ale upozorňujú, že tieto nové štruktúry budú úspešné iba vtedy, keď ešte pred ich vznikom budú dobre pripravené všetky administratívne a ďalšie podmienky. „Osobitne dôležité bude vopred vyškoliť dostatočný počet odborníkov, ktorých dnes nemáme“, tvrdí Zamkovský.

Na jeseň sa preto uskutočnilo prvé kolo rokovaní so strednými odbornými školami v bratislavskom a banskobystrickom kraji. Školy potvrdili záujem zapojiť sa do prípravy budúceho personálu RCUE. Možností je viac. Dôležité témy, ktoré dnes vo výuke chýbajú, je možné integrovať do existujúcich učebných osnov v rámci viacerých predmetov. Školy môžu tiež otvoriť pomaturitné štúdium, ktoré ich absolventom ponúkne doplnkové vzdelanie. Alebo môžu akreditovať špeciálny program celoživotného vzdelávania otvoreného nielen pre svojich absolventov.

Pre školy – najmä SOŠ a technicky zamerané vysoké školy – účasť v tomto procese predstavuje zaujímavú výzvu. Ak dobre pripraví svojich absolventov, vytvorí im predpoklad pre zaujímavé profesionálne uplatnenie.

V každom RCUE by totiž podľa predbežných odhadov mohli nájsť uplatnenie 4 odborní pracovníci. Aby sa pokryla potreba celého Slovenska, predpokladá sa vytvorenie približne 40 až 50 RCUE – to je spolu 160 -200 miest s mimoriadne atraktívnou pracovnou náplňou, bohatou perspektívou a jednoznačným celospoločenským prínosom. Okrem toho, odborníci budú vítaní aj v ďalších plánovaných štruktúrach (napríklad v rámci krajských pobočiek Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry alebo ako energetickí manažéri v mestách).

Okrem stredných odborných škôl záujem o spoluprácu pri príprave odborníkov pre plánované RCUE predbežne prejavili aj niektoré technické univerzity, Nadácia Friedricha Eberta a mimovládne organizácie špecializované na vzdelávanie a osvetu.

„Rozšírenie obzoru absolventov stredných a vysokých škôl o prehľad a znalosti kontextu a súvislostí zmeny klímy budú napokon užitočné aj bez ohľadu na to, či sa priamo uplatnia v nových štruktúrach alebo nie. Pochopenie vzťahov, ktoré navrhujeme integrovať do vyučovania, by mali byť automatickou výbavou celej populácie. Umožní totiž ľuďom lepšie sa orientovať v čoraz neistejšej dobe, do ktorej vstupujeme,“ uzatvára Zamkovský.

Kontakt:

Priatelia Zeme-CEPA, o.z.

Mgr. Michaela Farkašovská, koordinátorka aktivít (0908 736 955)

Link na záznam z informačného dňa, ktorý bude dostupný do 2.2.2021:

<https://priateliazemecepa.clickmeeting.com/webinar-recording/fLYSee199>

Informačný deň aj súvisiace komunikačné aktivity sú súčasťou projektu projektu „Od energetickej závislosti k sebestačnosti: tvorba udržateľnej energetickej politiky vo vidieckych regiónoch“, ktorý je financovaný z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom OP Efektívna verejná správa.

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond